

ประโยค ป.ธ. ๖
แปล มคอเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

๑. โย ปน กาโม ปฏิกุมม โยชนทวิโยชนนุตเร โหติ ฯ ตตฺร
 เจ กุลานิ อุนฺนิเกเปี เจเปตฺวา วิหารเ วสุสวาสิกํ เทนฺติเยว ฯ ตานิ
 กุลานิ อปุจฺจิตฺวาปี เตสํ เสนาสเน วตฺตํ กตฺวา วสนฺตสฺส ภิกฺขุโน
 วสุสวาสิกํ คาเหตุพฺพํ สเจ ปน เตสํ เสนาสเน ปัสฺสุถฺลิโก วสติ ฯ
 อาคตฺถจ นํ ทิสฺวา ตุมฺหากํ วสุสวาสิกํ เทมาติ วทฺนฺติ ฯ เตนฺ สงฺฆสฺส
 อัจฺฉิตฺพํ ฯ สเจ ตานิ กุลานิ สงฺฆสฺส ทาคฺคํ น อิจฺฉนฺติ ตุมฺหากํเยว
 เทมาติ วทฺนฺติ ฯ สภาโค ภิกฺขุ วตฺตํ กตฺวา คณฺหาหิติ วตฺตพฺโพ ฯ
 ปัสฺสุถฺลิกสฺส ปเนตํ น วฏฺฏติ ฯ อิติ สทฺธาเทยฺยทายกมนุสฺสา ปุจฺจิตฺพฺพา ฯ
 ตตฺรปฺปาเท ปน กปฺปิยการกา ปุจฺจิตฺพฺพา ฯ ถถํ ปุจฺจิตฺพฺพา ฯ ก็ อวฺโส
 สงฺฆสฺส ภาณฺทปฏฺิจฺฉาทนํ ภวิสฺสตีติ ฯ สเจ วทฺนฺติ ภวิสฺสตี ภาเน
 เอเกกสฺส นวตฺถํ สากฺกํ ทสฺสาม วสุสวาสิกํ คาเถาติ คาเหตุพฺพํ ฯ
 สเจปี วทฺนฺติ สากฺกา นตฺถิ วตฺถํ ปน อตฺถิ คาเถ ภาเนเตติ ฯ วตฺถมฺหิ
 สนฺเตปี คาเหตุ วฏฺฏติเยว ฯ กปฺปิยการกานํ हि หตฺเถ กปฺปิยภณฺฑํ
 ปริภุชฺชชาติ ทินฺนวตฺถโต ยํ ยํ กปฺปิยํ ตํ ตํ สพฺพํ ปริภุชฺชิตฺตุ อณุญฺจายํ ฯ
 ยํ ปเนตฺถ ปิณฺฑปาตตฺถาย คิลานปจฺจยตฺถาย วา ภิกฺขุณฺํ อุตฺทิสฺส ทินฺนํ
 ตํ จีวร อูปนาเมนฺเตหิ สงฺฆสฺสุจฺจาย อปฺโลเกตฺวา อูปนาเมตฺพํ ฯ เสนาสนฺตฺถาย
 อุตฺทิสฺส ทินฺนํ คุรฺภณฺฑํ โหติ ฯ จีวรเวเสเนว ปน จตฺตปฺปจฺจยเวเสเนว วา
 ทินฺนํ จีวเร อูปนาเมนฺตานํ อปฺโลกนกมฺมกิจฺจํ นตฺถิ ฯ อปฺโลกนกมฺมํ
 กโรนฺเตหิ ปน ปุคฺคลเวเสเนว กาคพฺพํ สงฺฆเวเสเน น กาคพฺพํ ฯ

๒. ชาตฺรปฺรชตฺวเสนาปี อามกฺรลฺลเวเสเนว วา อปฺโลกนกมฺมํ น วฏฺฏติ ฯ
 กปฺปิยภณฺฑเวเสเนว จีวรตฺถนฺตฺถาทิวเวเสเนว จ วฏฺฏติ ฯ ตํ ปน เอวํ กตฺตพฺพํ
 อิทานิ สุภิกฺขํ สฺลลภปิณฺฑํ ภิกฺขุ จีวเรน คิลมนฺติ เอตฺตํ นาม ตณฺฑูลภากํ

ภิกขุณฺโณ จีวรํ กาคํ รุจฺจติ คิลานปจฺจโย สฺลโก คิลานโน วา นตฺถิ เอตฺตํ นาม
 ตณฺหุทถากํ ภิกขุณฺโณ จีวรํ กาคํ รุจฺจตีติ ฯ เอวํ จีวรปจฺจยํ สลฺลกฺขเขตฺวา
 เสนาสนสฺส กาลे โฆสิตे สนนฺิปตฺเต สงฺฆे เสนาสนกาหโก สมนฺนนิตฺตโพ ฯ
 สมนฺนนฺนเตหิ จ เอกํ สมนฺนนิตฺตํ น วฏฺฏติ เทว สมนฺนนิตฺตพฺพาติ วุตฺตํ ฯ
 เอวํ หิ นวโก วุฑฺฒสฺส วุฑฺโฒ จ นวกสฺส กาหเสสตีติ ฯ มหนฺเต ปน
 มหาวิหารสฺสทิสฺเส วิหารे ตโย จตฺตารो ชนา สมนฺนนิตฺตพฺพา ฯ กุรฺนฺทึยํ ปน
 อฏฺฐปี โสฬสปี ชเน สมนฺนนิตฺตํ วฏฺฏตีติ วุตฺตํ ฯ เตสํ สมนฺนนิตฺตํ กมฺมวาจายปี
 อปโลกนกมฺเมนปี วฏฺฏติเยว เตหิ สมนฺนนิตฺตํ ภิกขุหิ เสนาสนํ สลฺลกฺขเขตฺตพฺพํ ฯ
 เจตฺยฆรํ โปธิฆรํ อาสนฆรํ สมนฺนนิตฺตอฏฺฐโก ทารุอฏฺฐโก วจฺจกฺกัฏฺฐิ อฏฺฐกสาลา
 วุฑฺฒกีสาลา ทวารโกฏฺฐโก ปานียมาโพ มคฺโค ปกฺขรณฺตีติ เอตานิ หิ
 อเสนาสนานิ ฯ วิหารो อพฺพโยโค ปาสาโท หมมฺมียํ คฺหา มนฺทปโป รุกฺขมฺลํ
 เวฬุคฺคฺมโปกฺติ อิมานิ เสนาสนานิตี ตานิ กาหตพฺพานิ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๖

แปล มคอ.เป็นไทย

๑. ส่วนบ้านใด ห้างออกไปอยู่ในระยะ ๑ โยชน์ หรือ ๒ โยชน์ ๆ ถ้าสกุลทั้งหลายในบ้านนั้น มอบกัลปนา* อันเป็นต้นทุนไว้แล้ว จึงถวายผ้าจํานำพรชานในที่อยู่ที่เดียว ๆ แม้ไม่ถามสกุลเหล่านั้น ก็ควรให้ภิกษุผู้ทำวัตรอยู่ในเสนาสนะของสกุลเหล่านั้น รับผ้าจํานำพรชาน แต่ถ้าภิกษุผู้ถือผ้าบังสกุลอยู่ในเสนาสนะของสกุลเหล่านั้น ๆ และเขาเห็นเธอมาแล้ว กล่าวว่า ผมถวายผ้าจํานำพรชานแก่ท่าน ๆ ภิกษุนั้นพึงบอกแก่สงฆ์ ฯ

ถ้าสกุลเหล่านั้น ไม่ปรารถนาจะถวายแก่สงฆ์ กล่าวว่า พวกผมถวายเฉพาะแก่ท่าน ๆ ภิกษุผู้ถือผ้าบังสกุลนั้น พึงบอกภิกษุผู้เป็นสภาคกันว่า ท่านทำวัตรแล้ว จงรับเอาไป ฯ แต่ผ้าจํานำพรชานั้นไม่ควรแก่ภิกษุผู้ถือผ้าบังสกุล ฯ พึงถามคนทั้งหลายผู้ถวายด้วยศรัทธาไทย ด้วยประการฉะนี้ ฯ

ส่วนในจิวรที่เกิดขึ้นในสำนักนั้น พึงถามกบปิยการก ฯ พึงถามอย่างไร ฯ พึงถามว่า ผู้มีอายุ ภัณฑะสำหรับปกปิด (คือผ้า) ของสงฆ์จักมีหรือ ฯ ถ้าเขากล่าวว่า จักมีขอรับ พวกผม จักถวายผ้า ๕ สอก แต่ละรูปท่านทั้งหลาย จงให้จงผ้าจํานำพรชานเถิด ดังนี้ พึงให้ภิกษุถือเสนาสนะได้ ฯ แม้ถ้าเขากล่าวว่า ผ้าไม่มี แต่วัตุภูมิ ท่านจงให้จงเถิดขอรับ ฯ แม้เมื่อมีวัตุตุ ก็ควรให้ถือเสนาสนะได้แท้ ฯ เพราะว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตให้

* อุปนิกเขปนฺนติ เขตฺติ วา นาพิเกรทาอารามํ วา กหาปณาทีนํ วา อารามิกาทีนํ นิยุยาเทตฺวา อิตฺถ อุปนฺนนา วุฑฺฒติ วสุสวาทิกตฺถาย โหตุติ ทินฺนํ ฯ คำว่า กัลปนา ได้แก่ นาหรือสวนมีมะพร้าวเป็นต้น หรือทรัพย์ที่เขามอบกหาปณะเป็นต้น แก่คนงานวัดเป็นต้น ถวายไว้ด้วยสิ่งว่า กําไรที่เกิดขึ้นจากทรัพย์นี้ จงมีไว้แก่ผ้าจํานำพรชาน ดังนี้ ฯ (สารตุตทีปนี นาม วินยฎีกา สมณฑปาสาทิกา วณฺณนา (จตุตฺถ โถ ภาโค) - หน้าที ๓๘๔)

บริโภคน้ำที่เป็นกบปียะทั้งปวง จากวัตถุที่ทายกมอบไว้ในมือกบปียการก ด้วยสั่งว่า ท่านจงใช้สอยสิ่งของที่เป็นกบปียะเถิด ฯ ส่วนวัตถุที่ทายกถวาย เจาจงภิกษุทั้งหลายในสำนักนี้ เพื่อประโยชน์แก่บิณฑบาต หรือเพื่อประโยชน์ แก่คิลานปัจฉัย ภิกษุทั้งหลายเมื่อจะโอนเข้าในจีวร พึงอุปโลกน์ เพื่อความ เห็นชอบของสงฆ์แล้ว จึงค่อยโอน ฯ

วัตถุที่เขาถวายเจาจง เพื่อประโยชน์แก่เสนาสนะ ย่อมเป็นครุภัณฑ์ ฯ ส่วนวัตถุที่เขาถวายไว้เฉพาะค่าจีวร หรือเป็นค่าปัจฉัย ๔ เมื่อจะโอนเข้า ในจีวร ไม่มีกิจที่จะต้องทำด้วยอุปโลกนกรรม ฯ แต่เมื่อจะทำอุปโลกนกรรม ควรทำเนื่องด้วยบุคคลเท่านั้น ไม่ควรทำเนื่องด้วยสงฆ์ ฯ

๒. จะทำอุปโลกนกรรม แม้เนื่องกับทองและเงิน หรือเนื่องกับ ข้าวเปลือก ก็ไม่ควร ฯ ควรทำแต่เนื่องด้วยกบปียภณณ์ และเนื่องด้วยจีวรและ ข้าวสารเป็นต้นเท่านั้น ฯ ก็ อุปโลกนกรรมนั้น พึงทำอย่างนี้ว่า บัดนี้ ภิกษา หาได้ง่าย บิณฑบาตหาได้ง่าย ภิกษุทั้งหลายย่อมลำบากด้วยจีวร ภิกษุทั้งหลาย พอใจจะโอนส่วนข้าวสารเท่านี้ทำจีวร คิลานปัจฉัยหาได้ง่าย หรือภิกษุผู้อาพาธ ก็ไม่มี ภิกษุทั้งหลายพอใจจะโอนส่วนข้าวสารเท่านี้ทำเป็นจีวร ฯ ครั้นกำหนด จีวรปัจฉัยอย่างนี้แล้ว พึงสมมติภิกษุผู้เสนาสนคาหาปกะ ในเมื่อกาลเป็นที่ให้ ถือเสนาสนะได้ประกาศแล้ว สงฆ์ประชุมกันแล้ว ฯ

พระอรรถกถาจารย์กล่าวว่า ก็ เมื่อจะสมมติ ไม่ควรสมมติรูปเดียว พึงสมมติ ๒ รูป ฯ ด้วยว่า เมื่อสมมติอย่างนั้น ภิกษุอ่อนจักให้ภิกษุแก่ ถือเสนาสนะ และภิกษุแก่จักให้ภิกษุอ่อนถือ ฉะนั้นแล ฯ ส่วนในสำนักใหญ่ เช่นกับมหาวิหาร ควรสมมติไว้ ๓ - ๔ รูป ฯ แต่ในอรรถกถากรุณี ที่ท่านแก้ ว่า จะสมมติไว้ ๘ รูปบ้าง ๑๖ รูปบ้าง ก็ควร ฯ การสมมติภิกษุเหล่านั้น

ควรทั้งนั้น ทั้งด้วยกรรมวาจา ทั้งด้วยอปโลภกรรม ภิกษุผู้ได้รับสมมติแล้ว
เหล่านั้น พึงกำหนดเสนาสนะ ฯ

ก็สถานที่เหล่านี้ คือ เรือนเจดีย์ เรือนโพธิ์ เรือนพระปฐมมา ร้านไม้
กวาด โรงเก็บไม้ เวจกุฎี โรงอิฐ โรงช่างไม้ ชุ่มประคูดุ โรงน้ำ ศาลา
คร่อมทาง ศาลาริมสระ ไม้ไซ้เสนาสนะ ฯ สถานที่เหล่านี้ คือ กุฎีที่อยู่
เพิง ปราสาท เรือนโล้น ถ้ำ มณฑป โคนไม้ กอไผ่ จัดเป็นเสนาสนะ
เพราะฉะนั้น ควรให้ถือเสนาสนะเหล่านั้น ฯ